

Нагороди Спілки офіцерів України

Володимир Лазаренко (Київ)

Дана публікація ґрунтується на архівних матеріалах Спілки офіцерів України та особистих дослідженнях автора з описуванням різновидів нагород за способом штампування.

Автор вдячний Сергію Грабу за матеріали, надані для публікації.

Громадську організацію, Спілку офіцерів України було створено під час проведення першого її з'їзду 27—28 липня 1991 р., що відбувся в актовому залі Будинку вчителя. На альтернативній основі було обрано голову — народного депутата СРСР, полковника Вілена Мартиросяна. З перших днів свого створення Спілка активно включилась у боротьбу за здійснення суверенітету України проти спроби перевороту з боку ГКЧП. Неоцінний внесок у створення Спілки офіцерів України зробив відомий політик В'ячеслав Чорновіл.

Після першого з'їзду Спілки офіцерів України у цьому самому році були утворені первинні організації Спілки і за межами України: в Азербайджані, Грузії, Казахстані, Киргизії, Росії Туркменістані, Естонії, Узбекистані, а в 1992 р. — у Вірменії та Молдові. Офіційно громадську організацію Спілку офіцерів України було зареєстровано у Міністерстві юстиції України лише 22 жовтня 1991 р. З метою підняття авторитету і значущості всеукраїнського громадсько-патріотичного об'єднання Спілки офіцерів України було запропоновано у жовтні 1991 р. до другого з'їзду Спілки офіцерів України затвердити знак Спілки.

Було виготовлено два типи знаків.

1-й тип виготовлено з алюмінію.

Кольорову гаму виконано з фарби та лаку. Виготовлено 4000 шт. Вручався всім членам Спілки як знак приналежності до організації.

2-й тип — з латуні з анодуванням.

Кольорову гаму виготовлено з гарячої емалі. Виготовлено 200 шт. Вручався лише колишнім делегатам першого з'їзду Спілки офіцерів України.

Розмір знака обох типів 37х28 мм. Знак кріпився на наколці. На військовій формі під час носіння розміщується з правої сторони нижче державних та відомчих нагород.

Спілка офіцерів України зробила великий внесок у розвиток військової концепції, доктрини військового законодавства України, що стало

юридичною основою для створення Військових сил України. Під тиском національно-демократичних сил Леонід Кравчук призначив 6 квітня 1992 р. контр-адмірала Бориса Кожина командуючим ВМС України.

На шостому з'їзді Спілки офіцерів України, що відбувся 11 червня 1994 р., головою організації було обрано полковника, народного депутата України В'ячеслава Білоуса, його заступником — полковника запасу Володимира Саладяка.

В. Саладяком у травні 1996 р. до п'ятирічного ювілею організації було розроблено медаль «5 років Спілці офіцерів України / Офіцерський хрест з мечами», що являла собою рівнораменний хрест з мечами між раменами. Зліва направо на раменах Хреста абревіатура «СОУ» та рік заснування «1991». У центрі хреста синій шит, на якому зображено стилізований знак тризуба золотистого кольору. На зворотному боці хреста по центру у два рядки розміщено напис: «ЗА УКРАЇНУ / ЗА ЇЇ ВОЛЮ». Хрест за допомогою кільця кріпиться до чотирикутної колодки з триколіровою стрічкою: в центрі синя смужка завширшки 11 мм, з її боків розміщено жовті смужки завширшки 6 мм кожна, по краях стрічки розміщено зелені смужки завширшки 6 мм кожна.

В. Саладяком, який був відповідальним за виготовлення медалі, на ім'я директора Полтавського експериментального заводу «Динамо» П. С. Марчука терміново було направлено рисунок та описування хреста з проханням про проведення калькуляції та встановлення ціни за партію у 200 шт. та виготовлення їх до 10 липня 1996 р. Згідно з договором від 14 червня 1996 р. Полтавським заводом було виготовлено 300 шт. за ціною 375000 грн. за всю партію.

Серед нагороджених медаллю: контр-адмірал Борис Кожин, генерал-майор Петро Мельник; полковники П. Костюк, А. В. Максимюк, А. Шамрило; підполковники В. Васильченко, В. П. Скрипиць; майори В. Д. Босовський, І. О. Вверешко; старший лейтенант В. М. Мазанов. Нагородженому разом

із хрестом вручалася посвідчення встановленого зразка (розробник В. Саладяк), що являло собою книжку з цупкого глянцевого білого паперу. На лицьовій стороні посвідчення у верхній частині розміщено напис у два рядки: СПІЛКА ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ, у центрі напис ПОСВІДЧЕННЯ, під ним напис у два рядки: до відзнаки «Офіцерський Хрест з Мечами». На першій сторінці посвідчення розміщено кольорове зображення хреста. На другій сторінці у верхній її частині залишено місце для написання прізвища, ім'я, по батькові нагороджуваного. Нижче — текст у чотири рядки: «У відповідності з рішенням Проводу Спілки офіцерів України від 18 липня 1996 р. нагороджений відзнакою», нижче — «Офіцерський Хрест з Мечами». У нижній частині розміщено текст у три рядки «Голова Спілки офіцерів України, народний депутат України, полковник В. Білоус» та «_»_ 199_р.

До 10-річного ювілею організації в 2001 р. було затверджено медаль «10 років СОУ». Діаметр медалі 40 мм. Виготовлена з латуні з анодуванням та використанням гарячої емалі. Для медалі використана чотирикутна колодка із стрічкою від державної медалі «За відзнаку у службі» III ступеня. Медаль у кількості 300 шт. була виготовлена Київським ювелірним заводом у 2001 р. Медаль вручалася згідно





Значок Спілки офіцерів України, випущений у 2001 р. до 10-ї річниці СОВ. Діаметр – 23 мм, кріплення – шпилька. Алюміній, фарба, лак. Випущено приблизно 1000 шт.



Знак Спілки офіцерів України (1-й та 2-й типи)



Проект листа на виготовлення медалі «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»

з рішенням виконавчого комітету Спілки офіцерів України з 2001 по 2003 р.

До 15-річного ювілею створення Спілки офіцерів України у 2006 р. С. О. Грабом та В. І. Макаренком була розроблена нагорода «Хрест Заслуги Спілки офіцерів України». Нагорода виготовлена у Києві фірмою «Горант». Хрест виготовлено з латуні з позолотою, складається з двох елементів – схрещених мечів та медальйона, на якому використано фарбу та лак. На хресті – холодна емаль.

Виготовлялися знаки двома випусками.

1-й випуск у 2006 р. з порядковими номерами від 001 до 300.

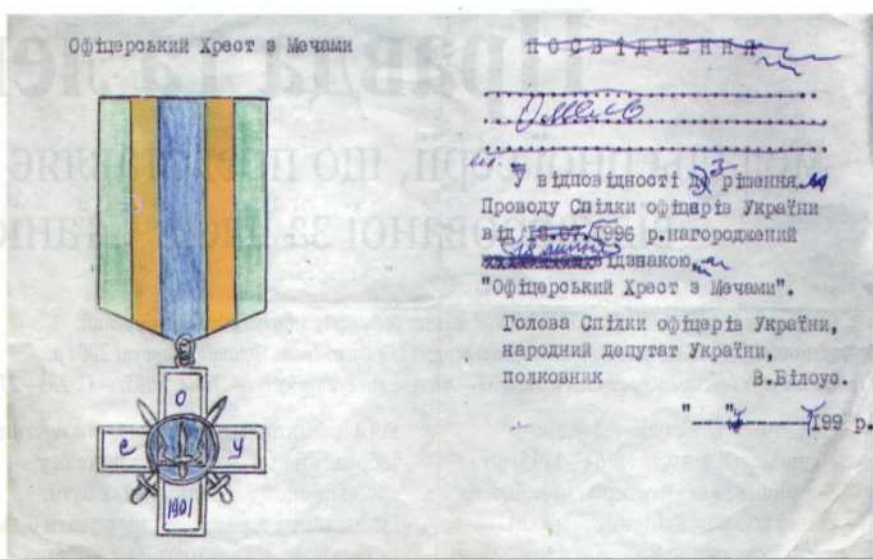
2-й випуск у 2007 р. з порядковими номерами від 301 до 500.

Нагородження хрестами відбувалося згідно з рішенням Виконавчого комітету Спілки офіцерів України. «Хрестом Заслуги Спілки офіцерів України» за № 001 посмертно нагороджено В'ячеслава Чорновола, за № 002 нагороджено Президента України Віктора Юшенка, за № 003 – колишнього міністра іноземних справ Б. І. Тарасюка. Станом на 1 січня 2008 р. вручено близько 400 хрестів. На військовій формі під час носіння розміщується з лівого боку нижче державних та відомчих нагород.

У 2007 р. Виконавчим комітетом Спілки офіцерів України було ухвалено рішення про затвердження «Хреста Заслуги Спілки офіцерів України» у трьох ступенях як постійної нагороди Спілки. Хрест Заслуги випуску 2006–2007 рр. є Хрестом Заслуги III ступеня. II ступінь Хреста Заслуги виготовлено з білого металу (нікелювання), по середині стрічки розміщено дві жовті смужки. Хрест Заслуги I ступеня виготовлено із латуні з позолотою, посередині стрічки розміщено одну широку жовту смужку. Хрест Заслуги I та II ступенів станом на 1 січня 2008 р. не виготовляли. Виготовлення планується у 2008 р.



Медаль «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»



Проект посвідчення до медалі «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»



Посвідчення до медалі «5 років Спілки офіцерів України / Офіцерський Хрест з Мечами»



«Хрест Заслуги Спілки офіцерів України»



Медаль «10 років СОВУ»

